Ročník II. Ve Varšavě a v Lucku, dne 1. února 1929. Číslo 2.

BUDITEL

ORGAN CECHOSLOVÁKU V POLSKU.

VYCHÁZÍ 1. a 15. KAŽDÉHO MĚSÍCE.

Redakce a administrace pro Volyň: Łuck, Jagiellońska 16.

Administrace pro ostatní Polsko a zahraničí: Warszawa, Mazowiecka 11.

ZPÁTEČNICTVÍ A POKROK.

Josef Opočenský.

Hybnou pákou lidského snažení je touha po lepším, dokonalejším životě — po štěstí. Touha tato pobízí člověka, aby pracoval, více než jest zapotřebí k uhájení existence, pobízí ho k zlepšování dosavadního stavu dosahováním nedosaženého, uskutečňováním neuskutečněného, a štěstí člověka spočívá v míře splnění jeho tužeb.

Naší touhou v přítomné době je odstranění překážek, znemožňujících vzájemné porozumění. Jaké jsou to překážky? Je to zpátečnictví, pravý opak pokroku. Zpátečnické názory šíří zejména pesimisté, kteří vidí v každém podnikání jen zlý úmysl a špatnost. Jsou to škarohlídové a malověrní, kteří nevěří v možnost nápravy čehokoliv a smějí se každému pokusu v tom směru podniknutému. Svým počínáním brání vědomě neb nevědomě svědomitým lidem v dosahování nápravy nezdravého stavu a v pronikání kupředu. K zpátečníkům náleží rovněž někteří optimisté. Jsou to ti, kteří k ničemu ruku nepřiloží, jelikož myslí, že stačí prohlásiti, že všechno samo sebou se napraví Je však každému jasné, že samo sebou nic se neděje. Nejméně nebezpeční zpátečníci chválí staré, zlaté časy. Jim jest nepříjemný shon moderní doby, kdy každý jednotlivec něco znamená a jest nucen samostatně přemýšleti o záležitostech, jimiž dříve se zabývali jen ti nahoře, takže věština lidí nemusela a ani nemohla o nic jiného se starati než o své živobytí. Avšak ne nejškodlivějšími zpátečníky jsou ti, kteří se dostali v čelo společnosti a kteří myslí, že nad ně není. Hanobí každého, o kom se domnívají, že by je mohl předstihnouti, odmítají vše, co nevychází od nich, a prorazí-li si cestu nový směr, užívají způsobů i nedovolených, aby vedení strhli na sebe a novou myšlenku přizpůsobili svým zájmům. Takové nesprávné jednání nemůže dojíti souhlasu u lidí myslících a naopak vzbuzuje odpor, proto jednotlivci nesprávně jednající snaží se vytvořiti strany, aby se zachránili. Vystříhejme se však stranictví, neb ve straně chyby svých lidí se nevidí a přednosti odpůrce se nepřiznávají. a již, bohužel, můžeme u nás pozorovati případy stranické nenávisti. Tvoříme jen malý celek a kdybychom se rozštěpili, ubíjeli bychom svou energii ve svárech, nic bychom nedokázali a přestalo by se s námi počítati.

Politické přesvědčení nás nedělí, a jsou-li v našem veřejném životě různé směry a proudy, lze to jen vítat, poněvadž je to známkou a svědčí to o myšlenkovém ruchu, bez něhož pokrok není možný. Je-li všechno splněno, všechno dosaženo, nastupuje klid, my však musíme ještě mnoho doháněti a dosahovati, proto klid znamenal by pro nás zánik.

Naše budoucnost spočívá v hospodářské síle a osvětě. Obojího dosáhneme, když budeme smýšleti a jednati pokrokově, a jednáme pokrokově, když dbáme netoliko blaha svého, ale i svých nástupců a celé společnosti. Nezakládejme tedy spolky proto, abychom v nich byli na prvním místě, nepracujme pro veřejnost počítajíce, že se staneme populárními, aneb, že nám to hodně vynese, nechlubme se, že jsme dali, aneb získali určitý obnos na dobrý účel: své jednání řiďme vždy tak, abychom nevzbuzovali odpor proti našemu počínání u toho, pro koho v zájmu pokroku pracujeme, neboť by se mohlo státi, že naše pokrokové snahy byly by špatně pochopeny. Dbáti o skutečný pokrok vyžaduje netoliko budoucnost, nýbrž také naše povínnosti býti vděčnými svým předchůdcům. Naši dědové a otcové opustili vlast, aby nám připravili lepší živobytí než měli sami. Jim tedy jsme zavázáni díky. Mnozí z nich zde již nejsou a ti, kteří jsou, již mnoho nevyžadují; avšak odvděčíme se jim a jejich

památku uctíme, když zase my svým nástupcům dáme více nežli jsme přijali.

Většina z nás jsou zemědělci a na zemědělcích spočívá důležitý úkol vytěžiti z půdy, které je stále stejné množství, tolik potravin, kolik je zapotřebí k výživě stále přibývajícího lidstva. Musíme tedy se snažiti, abychom ze stejné plochy těžili stále více produktů. Toho dosáhneme, když budeme užívati vědecky vyzkoušených způsobů obdělávání pozemků. Z takto racionelně obdělaných pozemků vytěžíme více produktů, čímž posloužíme lidstvu, hlavně však sobě a zároveň dostojíme povinnostem vzhledem k svým předchůdcům a nástupcům. Racionelnímu obdělávání pozemků naučíme se v odborných školách a zřízení odborných škol dosáhneme, dáme-li výhost veškerému stranictví a zpátečnickým názorům a budeme-li postupovati sjednocenými silami. Tím také dokážeme, že jsme schopni života a že dovedeme býti šťastnými.

ČESKÁ POMOC V POLSKÝCH REVOLUCÍCH.

Nechci se zabývati věcmi, týkajícími se vzájemných styků českopolských z dávnější minulosti, více méně už známými, chci upozorniti na momenty z velké části aspoň méně známé, jak jsem je zjistil hlavně ze studia českých novin z let 30. a 60. minulého století.

Týkají se v první řadě české pomoci Polákům za obou revolucí: 1830—1831 a 1863 a 1864.

Život pozdějšího velkého slovanského generála a revolucionáře Fr. Zacha, jehož památka musila být teprve obnovena (a stalo se tak i za nadšených sbratřovacích projevů mezi armádami československou a jugoslávskou 29. června při odhalení pamětní desky v Brně) — opakuji tedy: život tohoto slavného slovanského revolucionáře je až do jeho 40. roku oddán polské revoluční myšlence. Nebál se — 24letý absolvovaný právník — aby jen dostihl povstaleckých čet polských, a použil k své dopravě přes hranice vozu, který byl určen pro transport cholerou onemocnělých, o němž měl za to, že nebude na hranicích prohlížen. Přišel sice pozdě, povstání bylo potlačeno, ale Zach. jenž měl být za tento čin od rakouské vlády potrestán nuceným dlouholetým pobytem na vojně, prchá do Paříže, aby jako důvěrník polské politiky knížete Czartoryjského pracoval ve službách polské revoluční idee jednak v Paříži, jednak jako diplomatický polský agent v Bělehradě.

Polské povstání z let 1863—1864 bylo u nás v českém národě sledováno zvlášť s rostoucím zájmem. Vždyť stanovisko naše k Polákům vedlo k roztržce mezi Palackým a mladší, radikálnější generací r. 1863! Možno říci, že u národa našeho, v té době už dostatek probuzeného, je toto hnutí přímo massové. Celá řada mladých lidí vstupuje do povstaleckých čet polských, mezi nimi i náš proslulý žurnalista Jos. Barák. a český lid má zejména příležitost osvědčovati své sympatie Polákům od rakouské vlády internovaným na moravské a české půdě. Na Moravě je jich na 2000 a jsou rozestrkáni po městech moravských, Telči, Jihlavě a v Olomouci.

Město Tišnov stává se místem nuceného pobytu rakouskou vládou internovaného nejvyššího vůdce (po Mieroslavském) a diktátora polského povstání gen. Maryana Langiewicze, jenž jako 21letý byl se zúčastnil už slovanského sjezdu v Praze r. 1848 a studoval literaturu pod Čelakovským ve Vratislavi i v Praze, ač vlastním jeho oborem byla matematika, v níž byl fenomenem. Do Tišnova byl dopraven Langiewicz počátkem dubna, ubytován byl ve 2 světnicích na náměstí v Tišnově č. 31. Celé zástupy z Brna i okolí jezdily tehdy za statečným revolucionářem, jenž se stal prý obětí zrady Mieroslavského, jenž prý avisoval rakouské hlídky, aby Langiewicze při přechodu přes Vislu na rakouském území jaly. Langiewicz odmítá však jakékoliv návštěvy, zajisté v zájmu svém i ochotných návštěvníků — vzhledem na ostrý postup rakouských úřadů. Těžko říci, zda se z Tišnova gen. Langiewicz pokusil o útěk či zda to byl výmysl rakouských úřadů, aby měly důvod z tišnovského krásného zátiší dopravit Langiewicze na pevnost josefovskou do Čech. Ale je jisto, že tam s ním nakládali jako se sprostým zločincem, neboť když se procházel po tak zv. „Korunních hradbách", šel za ním dozorce sprostých zločinců, tak zv. Beschliesser.

Zde na Josefově úpěl Langiewicz skoro 2 plné roky a dlouho nepomáhala ani ta skutečnost, že solothurnský kanton ve Švýcarsku jmenoval ho svým čestným občanem, aby rakouská vláda ho mohla spíše propustiti. Nepropustila dlouho a v peticích, rakouské vládě i rakouskému parlamentu podávaných, Langiewicz marně ukazuje na to, že jeho vazba je v odporu i se samými rakouskými zákony, neřku-li i s právem mezinárodním a se zásadami lidskosti.

Byl to Němec, dr. Rechberg, jenž — za nepřítomnosti českých poslanců za tehdejšího pasivního odporu — podává naléhavou interpelaci ve věci Langiewiczově v listopadu 1864, vyho-

vuje se jí však až koncem února, kdy polský exdiktátor odchází po trpkých chvílích, ztrávených v rakouském žaláři, do Švýcarska, jež bývalo asylem pro revolucionářskou „Mladou Evropu", a umírá 60letý r. 1887 v květnu v Cařihradě, kde prožívá poslední zátiší svého pohnutého života.

Vedle gen. Langiewicze poutala na sebe tehdy pozornost slečna Henriette Pustowojtová, v níž bylo mnoho rysů francouzské Panny Orleanské, Jean d'Arc, jež z vlasteneckého zápalu — teprv 18tetá — vstoupila v přestrojení za vojáka do řad povstaleckých, svou statečností vzbudila podiv a jmenována pobočníkem gen. Czechowského. Byla v průvodu Langiewiczově přechodu přes Vislu a byla s ním zajata. Měla větší volnost pohybu, navštívila Langiewicze ještě za jeho pobytu v Tišnově a české obecenstvo připravilo jí ovace v českém divadle v Praze i na Karlově Týně, že to bylo policii až nemilé a proti dalším podobným projevům sympatie zakročila se vší vehemencí.

Ve čtvrtek 18. června 1863 byla slečna Pustowojtová ještě v českém divadle na „Smrti Valdštýnově", když brzy na to zmizela. Patrně prchla za pomoci českých lidí, jako za přímé pomoci českého obyvatelstva prchla celá řada Poláků, internovaných v letech 1863 — 1865 v Čechách (u Jílového!) i na Moravě.

Prospělo by zajisté jen utužení styků česko-polských a zejména sblížení našich armád, československé i polské, aby v pamět proslulého polského revolucionáře Maryana Langiewicze byly zasazeny pamětní desky jak v Tišnově na Moravě na náměstí v domě č. 31, tak i v Josefově. Máme v paměti též krásný jeden takový způsob utvrzení vzájemnosti slovanské v letošním červnu, kdy za přítomnosti zástupců jihoslovanské i naší armády jsme zasazovali pamětní desku gen. Zachovi v Brně.

Adolf E. Vašek v N. P.

ÚKOL ČESKOSLOVENSKA A AMERIKY PŘI OBNOVĚ SLOVANSKÉHO RUSKA.

Je potěšitelno, že hospodářský vývoj Československa a jeho politická konsolidace dochází náležitého ocenění a pozornosti se strany ciziny. Pozoruhodný projev v tom směru učinil nedávno vyslanec Spoj. Států Severoamerických v Praze L. Einstein. Ve své besedě s dopisovatelem vlivného amerického listu vyslovil se o možnosti spolupráce Československa s Amerikou v příštím obnoveném Rusku. Amerika se stala po válce nejbohatějším státem. Nadbytek peněz a výrobků jí nutí, aby hledala odbytiště pro své výrobky a vhodné umístění kapitálů.

V Rusku, až se zas otevře mezinárodním stykům, otevírá se těmto snahám široké pole působnosti, a to nejen Ameriky. Američané podle slov Einsteinových, chápou, že jejich hospodářské a obchodní pronikání do Ruska narazí na nesnáze a překážky. Proto uvedený diplomat by chtěl, aby úlohu prostředníka v tomto americkém hospodářském pronikání do Ruska převzalo Československo.

Event soutěž čsl. průmyslu s americkým nebyla by dle mínění vyslance Einsteina nepřekonatelná.

Vyslanec Einstein ve svém projevu měl pochopitelně na mysli především Československou republiku, považovanou za kulturní středisko všech Slovanů.

Lze míti za to, že se i v Československu uvažuje a pracuje v kruzích obchodně-průmyslových nad samostatnou organisací příštích styků s Ruskem a nad otázkou, jakým způsobem bychom mohli podstatněji přispěti k rychlému zotavení Ruska. Naše síly však v porovnání k světové soutěži jsou příliš slabé. A proto nanabídka p. Einsteinova k účasti Čechoslováků na akci hospodářského a kulturního povznesení Ruska v kooperaci s Amerikou se jeví v každém ohledu pro nás výhodnou, ale i pro Ameriku i pro Rusko.

Je však na biledni, že zamýšlené p. Einsteinem spolupráce s Amerikou súčastnili by se všichni Čechoslováci, nejen ti doma v republice. Přišli by zajisté v úvahu zejména krajané, kteří žili a pracovali už v Rusku a z nichž valná část je usazena na území Polska. Ba, soudím, že právě této kategorii Čechoslováků by mohla připadnouti význačná úloha v hospodářské obnově obrozeného Ruska, neboť má mnohé přednosti, jichž se jiným nedostává. Znalost jazyka, země, klimatických podmínek, potřeb a zvyků ruského lidu, způsobu uzavírání obchodů atd.

Zeměpisná poloha Československa a boj náš o naše místo na světě vtiskl nám silné vědomí všeslovanské vzájemnosti a z toho i sympatie k ruskému lidu, který svou krvavou obětí přispěl též k našemu osvobození. S mravního hlediska jsme povinni *příštímu* Rusku pomáhati seč naše slabé síly budou, aby se z hospodářské ruiny povzneslo.

V Rusku již před válkou byl nedostatek schopných lidí ve všech oborech. Tato nouze o schopné lidi se v době přítomné, kde průmysl a ze-

mědělství trpí nedostatkem kvalifikovaných sil, v mnohonásobné míře zvětšila; těchto vycvičených sil nemá Amerika nazbyt, kdežto Československo má jich nadbytek.

Na hospodářském obrození Ruska a na získání jeho jako odbytiště pro své výrobky má přímo životní zájem i Polsko, které se bude snažiti opanovati tam své ztracené hospodářské posice. Lze zcela určitě očekávati, že na tomto poli dojde k československo-polské soutěži.

Nám Čechoslovákům, žijícím ve slovanském Polsku, připadl by při uskutečňování event. americko-československé spolupráce v obrozeném Rusku velmi složitý úkol: mírniti výstřelky čsl.-polského hospodářského zápolení a býti loyálními prostředníky mezi ČSR a Ruskem s jedné strany a Polskem a Ruskem se strany druhé. Jsme jisti, že při uskutečňování zamýšlené čsl.-americké spolupráce při obnově Ruska nebudeme opominuti.

F. -ský.

LETOŠNÍ HISTORICKÁ JUBILEA POLSKÁ.

Na letošní rok připadá v Polsku řada významných dějinných výročí. Před 600 lety vedl král Vladislav Lokýtek těžkou válku s řádem křižáků. V únoru 1329 vpadl do kraje chelminského, neměl však úspěchu a křižáci hned nato v květnu podnikli vpád na Mazovsko a Kujavy. Této výpravy zúčastnil se také král Jan Lucemburský, jenž mezi jiným dobyl staroslavného Plocku a Vyšogrodu, jež řadu let zůstaly v jeho zástavě. O sto let později byli křižáci již přemoženi a Polsko bylo spojeno s Litvou unií. Avšak v lednou 1429 konal se v Lucku sjezd, na němž se vyslanci krále Zikmunda Lucemburského pokusili zasíti nesvár mezi krále Vladislava a velkého knížeta Vitolda, kterého přemlouvali, aby přerušil unii s Polskem a dal se korunovati na krále litevského. Pouze smrt Vitoldova r. 1430 unii zachránila.

Rok 1629 byl rokem války se švédským králem Gustavem Adolfem, jenž dobyl řady měst v Inflantech a Královských Prusích a zajistil si držení těchto měst na 6 let mírem v Altmarku v červenci 1629. Tehdy Polsko prokázalo malé porozumění pro význam přímoří a lod'stva. Zikmund III. vyslal své nevelké lod'stvo, jež dvě léta před tim dobylo u Olivy jediného námořního vítězství v polských dějinách, na pomoc Habsburkům do Wismaru, a Švédové, když tohoto přístavu dobyli, zmocnili se všech polskýchlodí.

Zajímavé je také 350. výročí první výpravy Batoryho proti Rusku. V srpnu 1579 pronikl Batory až pod Plock a po krátkém obležení této pevnosti dobyl.

Více však než těchto výročí bude asi vzpomínáno výročí z nedávné minulosti: 26. ledna uplyne deset let od prvních voleb, 19. dubna deset let od obsazení Vilna a 28. června deset let od podepsání mírové smlouvy versaillské.

Z domova i ciziny

Vnitropolitický klid, který do veřejného života polského vnesly vánoční a novoroční prázdniny, ustoupil koncem prvé poloviny ledna nově se otevírající sezoně politické, která je rušnější a rušnější.

Důležitosti nabývá den 15. ledna, kdy bylo zahájeno první plenární zasedání sejmu po novém roce. Hned v této první schůzi bylo pojednáno mimo jiné také o důležité otázce *revise polské ústavy*, o níž se již v polské veřejnosti delší dobu mluví a jejíž potřeba se také všeobecně pociťuje. Zatím bylo diskutováno jen o jednacím řádu pro uskutečnění tohoto plánu, ale z diskuse bylo zřejmo, že většina polského sejmu se hlásí k zásadám zdravé demokracie a že tedy jen ony záměry a projekty, které se budou o ně opírat, mohou počítat se souhlasem polského sejmu.

Téhož dne podal polský ministr zahraničních věcí Zaleski v zahraničním výboru sejmu *výklad o poměru Polska k sousedům*. Polské pokusy o urovnání poměru k *Litvě*, prohlásil Zaleski, skončily nezdarem, přesto však bude Polsko nadále postupovat v této věci trpělivě, vytrvale a konsekventně. Styky s Německem rovněž nejsou v pořádku. Nechuť *Německa* k Polsku pramení z výsledků světové války a lze ji stopovat i v jednání o obchodní smlouvu polsko-německou. S *Ruskem* chce Polsko rovněž vybudovat a upevnit přátelské styky a s uspokojením přijalo sovětskou nabídku na *uskutečnění Kelloggova paktu* v poměru polsko-sovětském, kterou podepíše ihned, jakmile odpadnou některé dnešní překážky.

Odpověď polské vlády na sovětskou notu, týkající se této věci, o níž jsme se zmínili již v minulém čísle, byla předložena v Moskvě dne 10. ledna. Polská vláda oznamuje, že jest zásadně ochotna přijmouti sovětskou proposici, ale že se musí ještě dohodnout s autory a původními signatáři Kelloggova paktu o novém způsobu částečného jeho uskutečnění. Polská vláda pouka-

zuje také na to, že dosud žádný ze států Kelloggova paktu neratifikoval, a vytýká, že sovětská vláda pominula ve své proposici Finsko, Estonsko Lotyšsko a Rumunsko, s nimiž se chce ještě dohodnout.

Na tuto polskou notu zaslalo Rusko dne 11. ledna prostřednictvím polského vyslanectví v Moskvě polské vládě odpověď, v níž projevují sověty uspokojení nad tím, že polská vláda v zásadě sovětský projekt přijala, a vyslovují ochotu přistoupit k další výměně názorů v této věci.

19. ledna pak odevzdal polský vyslanec v Moskvě Patek zástupci lidového komisaře zahraničních věcí Litvinovi polskou notu, v níž polská vláda projevuje ochotu jednat s Ruskem o uskutečnění Kolleggova paktu. Poněvadž se strany Spojených Států byl Kelloggův pakt již ratifikován a polská vláda se dohodla o přijetí sovětské nabídky také s původními signatáři Kelloggova paktu, má možnost zahájit jednání o této věci s Ruskem. Trvá však na tom, že baltické státy, budou-li si toho přát, rovněž sovětskou nabídku podepíší bez ohledu na to, zda bude v době podpisu Kelloggův pakt již tím či oním státem ratifikován.

Z Prahy docházejí zprávy o tom, že v nejbližší době mají býti provedeny *určité změny ve vládě.* Místo Msgra Šrámka, dnešního zátupce nemocněhominist. předsedy Švehly, má zaujmout minist. obrany Udržal. Definitivního však dosud nebylo nic dojednáno.

Mezi politickými stranami se počíná mluviti o *parlamentních volbách,* které by měly býti provedeny během tohoto roku. Volbami do zemských a okresních zastupitelstev bylo prokázáno, že od posledních parlamentních voleb nastaly v politickém životě československém dosti značné přesuny, a jednotlivé politické strany hodlají nových poměrů využít k svému prospěchu i v životě parlamentním. O termínu nových voleb, ani o tom, maji-li se letos vůbec konat, nebylo však dosud rozhodnuto.

Spor mezi stranou agrární a ministrem zahraničních věcí Benešem, vyvolaný před nedávnem novinářskými projevy v tisku obou jmenovaných stran, nebyl ještě urovnán, přes to však nelze míti za to, že spor bude míti nějaký vliv na postavení dra Beneše ve vládě. Postavení ministra Beneše jest dobré. Rozhodující činitelé jsou si dobře vědomi, že pracovní kontinuity jest potřeba především ve vedení resortu tak důležitého, jako je zahraniční — má-li se počítati s určitými úspěchy, a za dra Beneše mluví práce, kterou musí uznat i jeho nepřítel. Dra Beneše by bylo nutno porazit v otevřeném boji parlamentním, což by se mohlo státi jenom projevem nedůvěry — ale na to není v nynější politické situaci pomyšlení. A není bez významu, že za dra Beneše se staví i president Masaryk, který práci dra Beneše nejlépe zná.

Ustavující schůze zemských zastupitelstev českého a moravsko-slezského se konaly, jak jsme již v minulém čísle oznámili, dne 15. ledna. V Čechách zvolen zemský výbor, v němž zasedá 9 Čechů a 3 Němci, složení zemského výboru moravsko-slezského je stejné. Zemský sněm podkarpatoruský se ustavil dne 10. ledna v Užhorodě. Zemský výbor je 6 členný a zasedá v něm 5 Rusínů. 12. ledna se v Bratisl vě ustavil zemský sněm slovenský. V zemském výboru slovenském je 8 Slováků, 2 Čechové a dva Maďaři. V první schůzi moravsko-slezského sněmu, konané dne 16. ledna, tlumočil požadavky Poláků, usedlých v Československu, jejich, vládou jmenovaný poslanec *Junga:* Poláci poctivě usilují o to, aby byla zahájená spolupráce mezi obyvatelstvem polským a činiteli vládními. Junga přiznal, že Poláci nacházejí stále větší porozumění u rozvážného obyvatelstva českého, jež ovšem neprávem nazval obyvatelstvem přistěhovalým. České obyvatelstvo, praví Junga, přiznává svým slovanským pobratimcům právo na úplný národně-kulturní a hospodářský svéráz. Čsl. vláda nesouhlasí již se živly, volajícími po agresivním postupu vůči Polákům, ale polským železničářům se stále ještě jejich existence znesnadňuje. Řečník protestuje proti zrušení samostatného Slezska a vyslovil naději, že v Brně bude skončeno především utlačování polského školství. Konečně prohlásil, že polské obyvatelstvo potřebuje také podpory hospodářské, a vyslovil naději, že podporou jeho snah se strany koaličních stran a vlády a jeho spoluprací s těmito činiteli bude prohloubeno vzájemné sblížení československo-polské.

KULTURNÍ STYKY POLSKO-ČSL.

Ve Varšavě vyšla knížka Ž. Cichocké „Kolonje czeskie na Wołyniu", stran 76, v níž autorka na základě dosavadních prací ruských a českých, jichž údaje často opravuje, a svého vlastního materiálu, zejména akce dotazníkové, provedené mezi obyvatelstvem Volyně, popisuje historii a sociální, hospodářské a kulturní poměry místních českých kolonistů. Kniha tato vzbudí jistě značný ohlas mezi znalci této otázky.

V úterý 15. ledna konala se ve varšavském Slovanském spolku přednáška red. V. Dreslera o úloze ženy v českém kulturním životě.

Varšavské dělnické divadlo „Ateneum" přijalo k provozovámí hru bratří Čapků „Ze života hmyzu" v překladě známé polské překladatelky M. Bunikiewiczové. Krakovské divadlo Slovackého chystá Čapkova „Loupežníka."

Vilenská umělecká společnost divadelní „Reduta" se svým zakladatelem a ředitelem J. Ostervou v čele chystá se letošního roku na své umělecké pouti do polských osad v Americe navštíviti též Prahu a sehráti tam několik představení ze svého bohatého repertoáru.

V Praze v Národním divadle vystoupila pohostinsky umělkyně varšavské opery pí. Czapská, jíž se od české kritiky i obecenstva dostalo velmi přátelského přijetí. Tisk český se široce rozepsal o talentu umělkyně i o hudebních stycích polsko-čsl., které se potěšitelně rozvíjejí.

V Praze a Brně konaly se na pamět 100. výročí úmrtí zakladatele slovanské filologie J. Dobrovského veliké slavnosti, jichž se zúčastnil veškeren vynikající vědecký a kulturní svět čsl. Na podzim t. r. má býti v Praze při této příležitosti uspořádán velký sjezd slovanských filologů všech národů, jehož se zúčastní rovněž polští slovanští filologové. I ve Varšavě připravuje se oslava tohoto slovanského vědce, jehož styky s učenou Polonií v počátcích XIX. st. byly velmi živé.

V Praze dne 15. ledna zemřel jeden z nejpřednějších filosofů českých, universitní profesor dr. Karel *Vorovka*, který se zaměstnával studiem vztahů mezi filosofií a matematikou i fysikou. Napsal řadu spisů z toho oboru. Byl členem četných učených společností domácích i zahraničních a usiloval o utužení styků mezi slovanskými filosofy. Také v Polsku měl řadu známých, s nimiž po léta udržoval osobní i písemné styky. Polsko-československá spolupráce v oboru filosofie v něm proto ztrácí jednoho ze svých nejvýznačnějších představitelů.

Nový polský měsíčník všeslovanský. Pod názvem „Ruch Słowiański" vychází ve Lvově sborník, který se snaží dle pravdy a skutečnosti obeznamovati polskou veřejnost s kulturními snahami slovanských národů, jejich současným životem politickým a hospodářským. Redakce a administrace je: Lwów, Ossolińskich 2.

Z ČINNOSTI ČSL. BESEDY VE VARŠAVĚ.

Podle svého tradičního zvyku uspořádala Čsl. Beseda ve Varšavě v sobotu dne 8. prosince m. r. v místnostech Artystycznégo klubu velkou *Mikulášskou zábavu* pro děti i dospělé. Čsl. rodiče varšavští přivedli značný počet drobotiny, která byla hojně podarována dárky, věnovanými jednak besedním výborem, jednak některými členy varšavské kolonie čsl. V úloze sv. Mikuláše vystoupil pan Benák, v úloze čertů pan inž. Zacharda a sl. Szeparowiczová. Dostavil se i čsl. vyslanec varšavský dr. V. Girsa s celou svou rodinou. Večer konala se zábava pro dospělé, oživená četnými zábavními atrakcemi. Bohatou tombolu zásobili svými příspěvky zejména besední členové pí. Lehrová, p. Allina a p Kummer. Chutný bufet nezištně uspořádaly některé dámy z čsl. kolonie. Rušná zábava protáhla se až do pozdních hodin ranních. Čistý zisk z ní odhadnut na 700 zł. K finančnímu zdaru tohoto večeru přispělo i příznivé stanovisko varšavského magistrátu ve věci dávky ze zábavy, jež byla Besedě prominuta.

Vlastivědné kursy čsl. pro děti čsl. kolonie varšavské konají se v městském gymnasiu na ul. Emilji Plater č. 8., dvakrát týdně. Dosud se přihlásilo na 30 dětí nejrozmanitějšího věku. Knihy pro tyto kursy věnovala pražská pojišťovna „Slavia." Místnosti pro kursy byly získány blahovůlí varšavského magistrátu,jemuž besední výbor vzdává za tuto vzácnou přízeň nejupřímnější díky. Technické stránky úpravy místnosti ujal se se vším porozuměním ředitel tohoto gymnasia p. Malczewski.

Na mimořádné valné hromadě besední, konané v předvánočním týdnu, bylo usneseno, založiti zvláštní *jubilejní fond besední*, který by se staral zejména o opatření vhodných místností pro Besedu. Zvolena zvláštní komise, skládající se z několika členů, která má vypracovati návrh praktického řešení tohoto námětu a předložiti jej výboru, načež by o něm bylo rozhodnuto na valné hromadě.

Různé zprávy

SLOVO K SPOLUPRACOVNÍKŮM A ČTENÁŘŮM.

Málokterý čtenář si při prohlížení svého časopisu povšimne jeho titulku a záhlaví — obyčejně začíná hned čtením úvodníku. Proto bychom dnes rádi připomněli čtenářům „Buditele",

aby si dobře uvědomili význam slov „orgán Čechoslováků v Polsku." Znamená to, že u nás list má býti pojítkem všech Čechoslováků, které osud zavál za hranice vlasti a kteří v Polsku nalezli svůj druhý domov. Má býti jejich přítelem a státi na stráži, aby československé menšiny neutonuly v okolním moři a zachovávaly si stálé vědomí své národní a kmenové příslušnosti. Aby však mohl „Buditel" s úspěchem vykonávati své poslání, jest třeba *součinosti všech našich krajanů*. Aby byl opravdu orgánem všech Čechoslováků v Polsku usedlých, jest třeba, aby si všichni naši krajané z jednotlivých menšin a zvláště na Volyni uvědomili, že na nich záleží, bude-li „Buditel" tento svůj úkol dobře plnit. Každý, kdo má svým přátelům co zajímavého říci, kdo má nějakou pěknou zprávu, myšlenku pěknou, báseň či povídku, nechť nezapomene poslati je co nejdříve redakci našeho časopisu. Jedině spoluprací svých čtenářů může Buditel splniti své poslání.

Ale nesmíme zapomínati ani na hmotnou stránku listu. Sebe lepší vůle a snaha nepomůže, není-li zabezpečeno hmotné postavení časopisu. Má-li list včas a rychle informovati své čtenáře, má-li spolehlivě docházeti do všech, i těch nejodlehlejších našich vesnic, musí jeho odběratelé včas a rychle zapravovati dluhované částky na předplatném. *Jedině správným placením jest zabezpečeno správné a normální vycházení listu.* A proto pamatujte na nás a pošlete co nejvíce příspěvků, ale nezapomeňte v čas zapravit i předplatné! Náš list bude takovým, jakým si jej uděláte! Proto všichni ruku k dílu, neboť svůj dobrý časopis si československá větev na Volyni udržet musí a také udrží! Kdyby se tak nestalo, bylo by to smutným vysvědčením pro celou naši veřejnost.

BESEDY „BUDITELE“

ZIMA.

Děvčátko moje,
to není máj,
čas lásky, měsíc boje,
bílé květy do vlasů co vplétá!
Je to jen sníh,
který s oblak slétá,
nesčetný roj bílých včel a těcha očí,
milá, jak tvá ruka,
která mění v radost muka,
na mé čelo když se stočí!
Je to jen sníh,
jenž padá tich,
až je ho všude bílo,
a přikrývá, co žilo...

To není máj,
a na svahu proč pod chalupou
veselý křik zmítá dětí kupou,
hospodář proč nereptá nad zimy darem
a se ptá, co bude dělat jarem?
Proč v kamnech oheň praská v chvíli téhle,
aby babičky hřál zkřehlé
a hloubající nad tím, co bylo a není,
a kolikrát uslyší ještě kuropění?

Snad proto,
— a jen o to běží, o to! —
aby naplnil se zákon, nad nějž není,
koloběhu životaa dění,
aby smrt se proměnila ve vzkříšení
a v jaro, které smavé rty má,
zima!

Proto, děvčátko mé bílé,
po tvém boku i ty dnešní chvíle
jak jsou milé!
Radostná je tucha příštích jar,
která dvojí nítí v oku žár!
Nelze znovu chtít, co patří minulosti,
dosti však je v rukách budoucnosti:
a tak rolničkami naděj v prsou chví se,
ne, ne — ještě nesetmí se!
Hvězdičkou buď nocí mých,
abych vítězem byl po bojích,
abych vyzkoumal, co láska a co hřích,
abych dostatek měl síly,
dojít k cíli!
Šťasten na zemi,
líbám ruku tvou a — blaze, blaze mi!

Bílých vloček miliony k zemi padají,
v nezbádaných dálkách dlící
tajní hudebníci
píseň písní spřádají:
bychom pochopili, děvče moje,
jak je krásné všechno, co je!

Slyšíš?
Slyšíš?!

M. K.

JAK DOSTALI V PŘEVLKÁCH RADIO, ČILI POKAŽENÁ SVATBA.

Jindra Schröder:

Do vesnice Převlky v úrodném Polabí byl přidělen nový učitel. Mládež považovala ho za starého, rodiče za příliš mladého vychovatele. Nosil brýle s černým orámováním, měl úzký tupý nos, a husté tmavé oči. Při tom byl hubený a vysoký a pohled měl takový, že všechna děvčata z Převlk byla by s ním šla ihned k oltáři buď jako jeho nevěsta nebo alespoň jako družička. V Převlkách totiž jsou považovány družičky za nastávající nevěsty mládenců. Uměl hezky tančit, radil selkám, jak zvýšiti výnos hospodářství pěstováním drůbeže a sám se nabízel, že jím k péstování vhodné rasy objedná; sedlákům zase doporučoval různé nové hospodářské stroje a jiné vhodnější obdělávání polí. Nabýval větší a větší vážnosti a obec se těšila, že zvolí pana učitele členem výboru a možná i starostou.

Až najednou ty nešťastné vlny! Dosavadní starosta, nejbohatší sedlák v obci a otec roztomilé dcerušky Lidky a nadějného školáka Jindry, koupil na veletrhu v Praze velkou pětilampovku. Prodavač ho ujistil, že může poslouchati nejen vše, co vysílají všechny evropské stanice, ale že chytne i Ameriku. V Převlkách měli sice sousedé již přijímací stanice krystálkové, ale na lampovku si dosud nikdo netroufal, poněvadž elektrotechnik, který trochu radiu rozuměl, bydlel až ve městě, 2 a ½ hodiny vzdáleném, a v obci nebylo nikoho, kdo by stanici instaloval a nabíjel akumulátor. Když tedy přivezl pošťák starostovi velkou bednu, opatřenou nápisy „Sklo" a "Nepřevracet", bylo v obci pravé pozdvižení.

Bedna byla opatrně otevřena, obsah vybalen a každý z přítomných se předstihoval v udílení rad, kam který drát patří, jak kterou lampu nasadit a jak lovit vlny. Neměl z nich nikdo ovšem ani zbla ponětí, jak s přijímačem zacházet, ale to nikomu nevadilo, aby se neblýsknul svojí moudrostí. Panu učitelovi přišla tato zásilka velmi vhod. již dlouho se pokoušel, aby se mohl s Lidkou, kterou občas venku potkal a která se mu již dávno líbila, setkati a blíže seznámiti. K starostovi se dostavil jako jiní obyvatelé obce, nepozván k vybalení a obdivování pětilampovky. Poněvadž ho považoval starosta ze všech přítomných za nejpokročilejšího, vybídl ho, aby stanici zapojil.

Pan učitel neviděl sice dosud nikdy jiných elektrických lamp, než ty k osvětlování, ale to nevadilo, aby nezačal montovat. Vždyť za ním stála zbožňovaná Lidka a jakmile stanice začne hrát, bude to z části i jeho zásluha a návštěvy u starostů budou samozřejmé. Přečetl proto bedlivě dlouhé ponaučení, plné odborných a nesrozumitelných výrazů a více instinktivně než vědomě přikrucoval šroubky, zapojoval drátky a vsouval lampy do zdířek. Konečně byl aparát zmontován. Nyní bylo potřeba natáhnouti antenu. Na štít špýcharu přibil vysokou tyč s drátěným okem, kterým provlékl jeden konec šňůry a na tu zavázal vajíčkový isolátor. Na komín protější stáje připevnil tyč druhou s podobnou drátěnou smyčkou, provlékl šňůru a přivázal druhý isolátor. Mezi insolátory upevnil odměřený drát, který pomocí šňůr vytáhl. Poněvadž zapoměl na vedení k přístroji, musel antenu ještě jednou spustiti. Konečně byla antena hotova. Svod k přístroji připevnil k vypínači, druhý drát od vypínače k aparátu a třetí drát od vypínače vedl — do škopku s vodou. V ponaučení totiž stálo, že musí býti antena uzemněna a to tak, že se do jámy, naplněné vodou a koksem, drát ponoří. Považoval celou tuto proceduru za zbytečnou, vždyť voda v jámě i voda ve škopku zůstane vodou! Navlékl na hlavu sluchátka, otočil knoflík, kterým se zapínaly lampy a poslouchal. Ať kroutil kondensátory sebe více, aparát ani nehlesl.

Nastala generální kontrola všech součástek v přístroji podle zaslaného předpisu a za různých pepřených poznámek přítomných občanů, pan učitel se potil, ale přijímač stávkoval. Zaměněny póly akumulátoru i anodové baterie, drát od antény vsunut do zdířky pro uzemnění a naopak, ale nic naplat. Započato proto s prohlížením antény a uzemění. Anténa byla podle předpisu v pořádku, uzemění shledáno vadným. Byl proto na rychlo vykopán pod oknem pokoje, kde byl přijímač postaven, asi 1 m hluboký dolík, naplněn v nedostatku koksu škvárou z kamen, nalezena stará měděná pánev, na ni drát uzemňovací navinut, dolík na polo zasypán a zalit vodou a vyplněn zbývající hlínou. Vše se hrnulo do pokoje k přístroji. Prohlédnuty ještě na rychlo všechny zdířky a dráty v aparátu, jsou-li na svém místě a lampy zapáleny. V sluchátkách se něco ozvalo... Opatrné otočení kondensátorem a najednou „Haló Radiožurnál Praha hlásí tyto zprávy..." Pan učitel byl v sedmém nebi.

Tak získal důvod k častějším návštěvám u starostů a k sblížení s Lidkou! Přepojil ze

sluchátek na „breptafon" (jak to pan starosta okřtil) a pokojem zněl příjemný hlas pana Dobrovolného, hlasatele Radiožurnálu v Praze. Byly to kolikrát příjemné večery, zvláště když Praha vysílala opery z Národního divadla. Pan učitel pak vždy tiskl Lidce podanou ručku tak dlouho, že jí purpurový nach zalíval celý obličej... Všeobecně se mluvilo o svatbě.

Ale přišla pohroma Jednou malý Jindra dostal od táty pohlavek, kutě cosi na přepínači. A umínil si, že se pomstí. Spojím drát vedoucí od antény s drátem uzemnění — pomyslil a vykonal. Hosti se druhého dne scházeli, Jindra se rozhodl svůj plán provésti. Vylezl na půdu nad pokoje, přitáhl si drát od antény hráběmi, vytáhl z kapsy kudlu a šmik — drát visel nad zemí. Hbitě seběhl na dvůr, konec drátu trochu oškrábal a smotal s drátem uzemění. A teď se tam nahoře bavte, mumlal pro sebe. Tiše, jako zloděj vykradl se na zahradu.

Zatím pan učitel vykládal přítomným, jakým to radio je pro sedláka dobrodiním, když může sledovati ceny na obilí v celé Evropě a dlouhé z.mní večery ukrátiti se posloucháním různých přednášek a hudby. Zasedl k přijímači, rozsvítil lampy, nasadil sluchátka, točil kondesátorem... aparát nic. Shasl lampy, rozsvítil znova, zkoušel, zda všechny kontakty jsou řádně přitaženy, měřil napětí akumulátoru a anodové baterie, vše v pořátku. Prohlíží přepínač, jest správně zapjat. Jeho učenost byla v koncích. Přijímač přec ještě odpoledne hrál! Měl už zapsány podílky na kondesátoru pro různé zahraniční stanice a nyní vše pryč!

Poněvadž všechno dobré úsilí nepomáhalo, usoudil pan starosta, že pro dnešek se předvádění přijímače odkládá a že zítra dojede do města k elektrotechnikovi, aby našel chybu. Vlna obdivu opadla, a když druhého dne elektrotechnik zjistil, že antenový drát s uzemňovacím jsou spojeny, byl by se pan učitel do země propadl. Ustal k starostovům docházet a bylo po svatbě.

Snad časem Lidka na to pozapomene a pan učitel ovládne radio dokonale. Pak jim půjdeme na svatbu, neboť víme, že to bez sebe nevydrží.

NAŠE PANORÁMA.

Příjemné jest cestovatí světem, zvláště tam, kde jsme ještě dosud nebyli. Na každém kroku — nové dojmy. Našinec však nemusí daleko přírodních krás hledatí: najde je ve svém okolí, ve svém prostředí, jen všimne-li si všeho pozorněji.

Často vycházel jsem ze svého rodíště, kol něhož jest několik osad seskupeno, a proto všímal jsem si toho okolí. Podobné pěkné panoráma krajiny najdeme, cestujeme li novou dráhou Łuck - Stojanów - Lwów, k jihozápadu. Hned od Lucka — otevřená krajina jako na stole. Za stanicí Łuck II. kyne nám přivětivě jako na přivítanou zleva česká osada Boratin v čarokrásném rámci zahrad. Hned za čtvrtou stanici Nieśwież s téže strany krčí se asi 4 km od trat v půvabném úvalu česká osada Bakovce s malebně rozestavenými domky a dále osada Ozerany. Dvě stanice — a vlak rozráží osadu Niva na dva stejné díly a stane udýchán. Prohlížíme seskupená stavení — téměř na dosah ruky s pěkným pozadím sadů a chmelnic. Že je to obec česká, poznáme i v noci po úhledných budovách, a ve dne nám to poví švitořivé děti svou mateřtinou. Ale již vlak supí dále do Sienkiewiczówky. Rozhlédneme se kolem a máme dojem, že sedíme uprostřed moře, vlnícího se obilí jaiko na hřbetě velryby. Naproti vpravo vábí nás český hostinec, za ním co by třikráte dohodil, táhne se dlouhým pruhem téměř rovnoběžně s trati rovněž česká osada Budky jak had mezi zvlněnou krajinou; střelíme zrakem dále na pět minut zaječího běhu, a tu před našimi zraky objeví se závojem stromů polozakry-

tý český Hubín. A hned vlevo mineme Ostrov, který stlačen ve hluboké údolí, jako by zapadal v jícnu rozpěněném, za nímž na mírném svahu trůní nad okolím Sklíň Česká a za ní marně ukrývá se stydlivě Vilemowka Děláme záhyb vlevo a tu z bezprostřední blízkostí zvědavě prohlíží si nás skrze skuliny stromoví úhledné domky Hájenky. Za návrším asi 5 km k jihu skrývají se staročeské Novosilky, ležící na svahu a jako drakem hlídány. A na západ osaměle jako odstrčen na 20 km leží Račín. Mimoděk otáčíme se do kola — všechno české! Najednou zmocní se nás radost i bol. Radost nad tímto pěkným naším koutkem, a bol nad tím, že jsme tak rozptýleni a rozhárání, Zatoužíme, až bychom mohli všecky tyto osady shrnouti blíže, až na tu naši českou hruď a říci jim: Milujme se, nedejme se!" Oko vlhne a v jeho rose odráží se panoráma splývající v jedno: domky, zahrady, chmelnice...

Vždyť naše jsou... naše!

V. Graj.

Ženská hlídka

ŽENY A MATEŘSTVÍ U RŮZNÝCH NÁRODŮ

U Peršanů neplodná žena pozbyla jistých práv, a trvalo-li panenství příliš dlouho, stávalo se zločinným. Zoroaster posílal děvče, jež zemřelo jako panna, do pekel, kde mělo zůstati do věčného vzkříšení.

*

Podle velice starého zvyku, jenž byl ve starověku rozšířen ve velké části Asie (v Indii, Babyloně, Fénicii), mladá děvčata musila před sňatkem na počest Astartě pozbýti své panenské nevinnosti. Nabízela se cizincům s cudnou nestoudností za doby poutí v chrámech nejvíce uctívaných a zvláště v Hiérapolis, městě, jež bylo zasvěceno syrské Venuši.

*

Ve starém Egyptě byly ženy pod ochranou nejmocnější bohyně Isidy. Objevovaly se na veřejných místech, zabývaly se průmyslem a obchodem a braly účast na vládě, kdežto jejich mužové zůstávali doma, bděli nad dětmi a vykonávali podobné domácí práce. Manžel přísahal poslušnost své ženě, jež nebyla ani povinna sdíleti s ním společnou domácnost.

*

„Žena ctnostná pro muže, jenž se s ní setkal, má větší cenu než drahokamy. Při ní spočine srdce jejího chotě. Ona přede vlnu a len a činí to s radostí... Opouští lůžko přede dnem, rozděluje potravu pro celý dům, dává patřičný díl sloužícím... Její práce jest jí rozkoší a její lampa hoří celou noc".

(Kniha přísloví.)

"MILUJI" V 27 JAZYCÍCH

Jeden ze spolupracovníků listu „Gaulois" dal si práci naučiti se slovu „miluji" v 27 jazycích. V italském, portugalském a španělském zní toto sladké slovo „amo", řecky „agapho", rumunsky „eu iubsec", anglicky „I love", rusky „ljublju", holandsky „iu maak", německy „ich liebe", bretoňský „karan", dánsky „jeg elsker", švédsky „jag alskar", polsky „kocham", baskicky „maitatzendent", maďarsky „varok", turecku „sereyorum", arabsky (v Alžíru) „nehabb", (v Egyptě) „nefal", persky „dust darem", arménskv „gesirem", hindustánsky „main bolta", kambodžijsky „khubom steland", anamitsky „tai-tu.ong" čínsky „ono hi huan", japonsky „vatakusi va sukl masu", malajsky „sahya suka" a konečně volapükem „lofob".

Detsky koutek

SNÍH.

Letí pokřik od oken.
hola, děti, pojďme ven!

Nebeská ta duchna velká
— nikdo proto, věru, nelká
roztrhla se v celé šíři,
na zem' padá bílé chmýří!

Sníh nám zaleh' dvůr i pole,
na horách je, na údole,
ba i — čtverák není líný! —
čapky sází na komíny!

Štípne do tváře i nosu,
do oči i vhání rosu,
ale líčko rozpálené,
na zimu zas zapomene!

Sněhuláka postavíme,
nikomu to nepovíme!

Na sáňkách pak budem' spolu
svahem sjíždět do údolu!

A tam do vojny se dáme,
vesele si zavoláme:
Milou jsi nám, zimo, tetou,
dokud dětská leta kvetou!

Padá sníh a náš je den:
hola, děti, ven ven, ven!

M. K.

Malajská pohadka.

LSTIVÁ LIŠKA.

Vypráví *A. K. Lomoz.*

Jednou přihodilo se lišce neštěstí. Neopatrně skákala ve ská ách a padla do hluboké jámy, z níž se nemohla dostati.

Šel okolo divoký vůl, uslyšel lišku dole štěkati.

„Hej, tetičko, copak tam děláš?" ptal se a nahlížel do díry. Ale tam bylo temno, že ničeho neviděl.

„Ach, vole, hledala jsem potravu a skočila jsem sem. Pro mne však tu ničeho není, neboť všude je jenom hedvábná tráva."

„Tráva?" ptal se vůl. „Musím se k tobě podívati, a na trávě se popásti."

A bez meškání skočil do díry. Na to právě liška čekala. Vyskočila volu na hřbet a nedbajíc jeho otázek po trávě, hup nahoru a pryč ubíhala.

Tu však proti ní přichází myslivec se psem Jak pes spatřil lišku, pustil se štěkaje za ní. A liška přes skály běží, přes kameny skáče. Unavila psa a pustila se k jámě, v níž vězel vůl. Skočila, přeskočila. Skočil i pes, ale nepřeskočil, do jámy spadl.

A shora se mu liška vysmívala: „Po druhé dej liškám pokoj!"

Národní hospodářství

CENY OBILÍ V POLSKU I ZA HRANICEMI.

Průměrné týdenní ceny čtyř hlavních druhů obilí jevily se od 7. do 13. ledna t. r. podle dat bursy Zbożowo-Towarowej ve Varšavě při 100 kg ve zlotých takto:

Trhy domácí:

	Pšenice:	Žito:	Ječmen:	Oves:
Varšava:	46.00	34.50	34.75	33.50
Lvov:	48 25	35.50	37.50	31.50
Krakov:	46.40	35.31	37.50	36.00
Poznaň:	42.25	33.30	35.00	31.00

Trhy zahraniční:

	Pšenice:	Žito:	Ječmen:	Oves:
Praha:	47.97	44.10	46.28	44.22
Brno:	46.54	43.78	45.30	41.92
Berlín:	44.84	42.96	38.36	35.00
Vídeň:	43.75	41.95	50.00	40.40
Liverpool:	44.89	—	—	38.11
New-York:	43.80	40.94	—	35.60
Chicago:	38.98	35.78	—	30.61
Buenos Aires:	35.53	—	—	28.08

Čsl zahraniční obchod v roce 1928 je aktivní částkou 2.033,148 tisíc Kč, v roce 1927 částkou 2.173,806 tisíc Kč. Roku 1928 se vyvezlo živých zvířat, potravin a nápojů, surovin, tovarů a drahých kovů a mincí za 21.229,200 tisíc Kč a dovezlo se téhož zboží za 19.196,052 tisíc Kč.

Předplatné v Łucku

přijímá: Česká Matice Školská, Jagiellońska 16, šekový účet P. K. O. 80890.

Ve Varšavě:

Drukarnia „Rola" Jana Buriana, Mazowiecka 11, šekový účet P. K. O. 1704,

Ceny předplatného:

na půl roku zl. 5.20, na čtvrt roku zl. 2.80. Do ciziny: na půl roku zl. 7.—, na čtvr roku zl. 3.75. Cena jednotlivého čísla je 50 gr.

Ceny oznámení:

Celá strana zl. 120.—, půl strany zl. 70.—, čtvrt strany zl. 40.—, osmina strany zl. 25.— dvanáctina strany zl. 20.—, šestnáctina strany zl. 15.—. Při častějším inserování slevy.

Zodpovědný redaktor: **Josef Welk,** Łuck, Jagiellońska 16.
Vydavatel: Drukarnia „Rola", Jana Buriana, Warszawa, Mazowiecka 11.

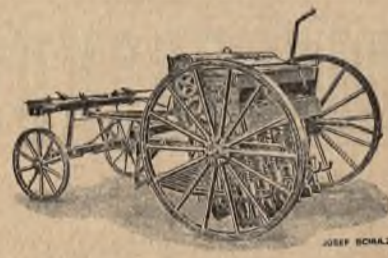

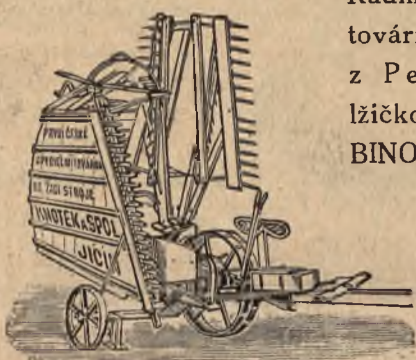
NAŠIM ROLNÍKŮM
K NASTÁVAJÍCÍ JARNÍ SEZONĚ:

Namáhavou jarní práci v poli ulehčí Vám výborné české OCELOVÉ PLUHY, KULTIVATORY, PLEČKY A KRACLE DO CHMELNIC „Červinka & Čihák" které prodáváme se značnou slevou.

Staré přísloví praví: „JAK ZASEJEŠ — TAK SKLIDÍŠ!" Proto šetrný a rozšafný hospodář hledí sobě zakoupiti dokonalý, lehký a úsporný **SECÍ STROJ.**

Radíme Vám proto, abyste před koupí stroje navštívili naše tovární sklady a na místě se přesvědčili, že Schulzovy z Peček, české **SECÍ STROJE** válečkové, lžičkové, s přístroji k setí jetele, neb bez něho, KOMBINOVANÉ SECÍ STROJE, k současnemu setí obilí a umělého hnojiva, jsou skutečně nejlepší.

Budete míti dobrou úrodu!

Pamatujte proto, abyste si zavčas zakoupili originál zdokonaleného a osvědčeného českého

KNOTKOVA ŽACÍHO STROJE mod. 1928

s ocelovým širokým okružím (věncem), na němž hrábě volně a lehko i při rychlé jizdě se pohybují a bez prudkých nárazů přesně a krásně hrsti odebírají. Mají rychle rozkádací vál a odnímatelné polní kolečko na válečkovém ložisku, s náboji na západku. Jest dokázáno, že orig. nové KNOTKOVY ŽACÍ STROJE se širokým ocelovým věncem jdou lehounce a při pilné práci nepraskají, jak stroje z jiných továren. Takovéto, jakož i jiné stroje a nářadí obdržíte levně a s plnou tovární zárukou u firmy:

Tovární sklady hospodářských a mlýnských strojů

Rudolf Jozef a Spol.,

v ZDOLBUNOVĚ,

ul. Kościelna č. 4.

Telefon č. 17

Telegr.: JOZEFSPOL, Zdołbunów.

mlátičky „Bratří Jouzové"

motory „Lorenz"